

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (descriptive study) เพื่อศึกษาความรู้ทางโภชนาการ การบริโภคอาหาร ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ทางโภชนาการกับการบริโภคอาหารของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลลำพูน จังหวัดลำพูนและโรงพยาบาลนครพิงค์ จังหวัดเชียงใหม่

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นพยาบาลวิชาชีพซึ่งปฏิบัติงานในฝ่ายการพยาบาลโรงพยาบาลต่อไปนี้

โรงพยาบาลลำพูนจำนวน 177 คนและโรงพยาบาลนครพิงค์จำนวน 207 คน ซึ่งทำการเก็บข้อมูลในเดือน สิงหาคม ปี พ.ศ. 2545

โดยกำหนดคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. ปฏิบัติงานในฝ่ายการพยาบาล
2. ไม่อยู่ในระยะลา อบรมหรือศึกษาต่อ
3. ไม่อยู่ในระยะตั้งครรภ์
4. ยินดีให้ความร่วมมือในการศึกษา

จากเงื่อนไขดังกล่าวทำให้ได้พยาบาลจากโรงพยาบาลลำพูน จำนวน 131 คน และโรงพยาบาลนครพิงค์จำนวน 105 คน รวมกลุ่มตัวอย่างจำนวน 236 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ส่วนสูง น้ำหนัก ความถี่ในการชั่งน้ำหนัก ดัชนีมวลกาย เวลาที่ปฏิบัติงาน การปฏิบัติงานนอกเวลา รายได้ โรคประจำตัว การใช้เวลา การใช้ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร ข้อยกเว้นในการบริโภคอาหาร แหล่งอาหาร ลักษณะอาหารที่ซื้อ แหล่งความรู้ทางโภชนาการ และระดับความรู้ทางโภชนาการ

เกณฑ์ดัชนีมวลกาย

น้อยกว่า 18.5 หมายถึงมีภาวะโภชนาการต่ำ

18.5 - 24.9 หมายถึงมีภาวะโภชนาการปกติ

มากกว่า 24.9 หมายถึงมีภาวะโภชนาการเกิน

ชุดที่ 2. แบบทดสอบความรู้ทางโภชนาการ จำนวน 24 ข้อ ให้เลือกว่า ถูกหรือผิด ประกอบด้วย ความรู้ด้านต่างๆ ดังนี้

3.1 ความรู้เกี่ยวกับปริมาณพลังงาน	4 ข้อ
3.2 ความรู้เกี่ยวกับคาร์โบไฮเดรต	4 ข้อ
3.3 ความรู้เกี่ยวกับโปรตีน	4 ข้อ
3.4 ความรู้เกี่ยวกับไขมัน	4 ข้อ
3.5 ความรู้เกี่ยวกับวิตามิน	4 ข้อ
3.6 ความรู้เกี่ยวกับแร่ธาตุ	4 ข้อ

เกณฑ์การให้คะแนน

1. ข้อความคำถามทางด้านบวก หมายถึงข้อความที่กล่าวถูกต้องทางด้านโภชนาการ ได้แก่ ข้อ 1 4 7 8 9 10 11 13 15 16 17 18 20 21 23

ตอบถูกได้ 1 คะแนน

ตอบผิดได้ 0 คะแนน

2. ข้อความคำถามทางด้านลบ หมายถึงข้อความที่กล่าวไม่ถูกต้องทางด้านโภชนาการ ได้แก่ ข้อ 2 3 5 6 12 14 19 22 24

ตอบถูกได้ 0 คะแนน

ตอบผิดได้ 1 คะแนน

เกณฑ์การแปลผลคะแนน

0-8 คะแนน แสดงว่ามีความรู้ทางด้านโภชนาการระดับต่ำ

9-16 คะแนน แสดงว่ามีความรู้ทางด้านโภชนาการระดับปานกลาง

17-24 คะแนน แสดงว่ามีความรู้ทางด้านโภชนาการระดับสูง

ชุดที่ 3. แบบสอบถามการปฏิบัติในการบริโภคอาหาร ประกอบด้วย ข้อปฏิบัติตามหลักโภชนบัญญัติ 9 ประการ จำนวน 13 ข้อ ลักษณะคำตอบเป็นทั้งด้านบวกและลบ โดยมีคำตอบให้เลือก 4 ตัวเลือก ดังนี้

ลักษณะคำตอบด้านบวกให้คะแนนคือ

ปฏิบัติเป็นประจำ	หมายถึง ปฏิบัติ 5-6 ครั้งต่อสัปดาห์	ให้คะแนน 3
ปฏิบัติบ่อยครั้ง	หมายถึง ปฏิบัติ 3-4 ครั้งต่อสัปดาห์	ให้คะแนน 2
ปฏิบัติบางครั้ง	หมายถึง ปฏิบัติ 1-2 ครั้งต่อสัปดาห์	ให้คะแนน 1
ไม่เคยปฏิบัติ	หมายถึง ไม่ปฏิบัติ	ให้คะแนน 0

ลักษณะคำตอบด้านลบให้คะแนนคือ

ปฏิบัติเป็นประจำ	หมายถึง ปฏิบัติ 5-6 ครั้งต่อสัปดาห์	ให้คะแนน 0
ปฏิบัติบ่อยครั้ง	หมายถึง ปฏิบัติ 3-4 ครั้งต่อสัปดาห์	ให้คะแนน 1
ปฏิบัติบางครั้ง	หมายถึง ปฏิบัติ 1-2 ครั้งต่อสัปดาห์	ให้คะแนน 2
ไม่เคยปฏิบัติ	หมายถึง ไม่ปฏิบัติ	ให้คะแนน 3

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. การหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม(content validity) โดยนำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางโภชนาการจำนวน 2 ท่าน และผู้ทรงคุณวุฒิทางการแพทย์ 1 ท่านตรวจสอบก่อนนำไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

2. การหาความเชื่อมั่น(reliability) หลังปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม แล้วได้นำไปทดลองใช้กับพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลสารภี จำนวน 20 คน ทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้เท่ากับ 0.81 และหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบใช้สัมประสิทธิ์คูเดอริชาร์ดสัน(Kuder-Richardson-20) ได้เท่ากับ 0.8924

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษารวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง มีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้ศึกษาขอหนังสือเพื่อขอเก็บข้อมูลจากบัณฑิตศึกษานามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงผู้อำนวยการ โรงพยาบาลจังหวัดลำพูนและผู้อำนวยการ โรงพยาบาลนครพิงค์ แนะนำตนเองเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์
2. ผู้ศึกษาเข้าพบชี้แจงวัตถุประสงค์ และขั้นตอนการศึกษา ต่อหัวหน้าฝ่ายการพยาบาลของ โรงพยาบาลทั้งสองแห่ง
3. ผู้ศึกษาเข้าพบหัวหน้าหอผู้ป่วยพร้อมแบบสอบถาม อธิบายวิธีตอบแบบสอบถาม

4. เมื่อได้แบบสอบถามคืนได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ก่อนนำไปวิเคราะห์ทางสถิติ

การพิทักษ์สิทธิ

เมื่อผู้ศึกษาพบกลุ่มตัวอย่างอธิบายวัตถุประสงค์ในการศึกษา ขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและชี้แจงให้ทราบถึงสิทธิในการตอบรับหรือปฏิเสธการเข้าร่วมการศึกษาคั้งนี้ คำตอบหรือข้อมูลทุกอย่างถือเป็นความลับและผู้ศึกษานำเสนอในภาพรวม ในเฉพาะงานวิชาการเท่านั้น โดยการตอบแบบสอบถามไม่มีผลต่อการปฏิบัติงานหรือผลอย่างอื่นใด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS for Windows ตามลำดับดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปนำมาคำนวณหาค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย ตามลักษณะข้อมูล
2. ความรู้ทางโภชนาการและข้อมูลการปฏิบัติในการบริโภค นำมาแจกแจงความถี่ หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. ค่าความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ทางโภชนาการและการบริโภคใช้ ค่าสหสัมพันธ์ Pearson product moment correlation coefficient (r) (กนกทิพย์ พัฒนาพั้วพันธ์ ,2543)